

Open Hof Culemborg, 22 november 2020, laatste zondag van het kerkelijk jaar
(anderhalve-meter-dienst)

Lezingen: Matteüs 5: 1-12 en Openbaring 7: 13-17

Thema: 'Thuiskomen

Voorganger: ds. Annemieke de Bruijn

Gemeente van onze Heer, Jezus Christus,

We kijken naar een herfstblad waar de zon prachtig doorheen schijnt. Zo'n kleurig herfstblad nodigt uit tot bespiegelingen over de gang der dingen, de loop van het leven.

Het begint allemaal met een knop waaruit een fris jong blaadje ontspruit. Dan ontvouwt het zich verder; ontwikkelt zich... de vorm wordt steeds duidelijker en het groeit uit. En in de zomer is het tot volle wasdom en ontplooiing gekomen...

En dan in de herfst verkleurt het naar geel,

oranje, dieprood tot bruin. Al die bladeren met elkaar maken de herfst tot een warm kleurenfestijn, met een gouden gloed als daar de zon doorheen schijnt.

Die bladeren is niet een even lang leven beschoren, sommige komen nooit tot ontwikkeling bevrozen al in de knop, of worden al vroeg afgerukt door een vroege voorjaarsstorm. Of verdorren door een droge zomer. Maar de meeste bladeren vallen pas in de herfst. En soms zie je in de winter nog een enkel blad aan de boom hangen; een hardnekkig blijvertje. Tenslotte valt ook dat blad onherroepelijk een keer op de aarde om te vergaan.

Ik raap graag herfstbladeren op. Ik vind ze mooi. Elk blad is net weer even anders van kleur, vorm en tekening. Als je zo'n blad van dichtbij bekijkt zie je er vaak vlekken en scheurtjes op, dorre randen of geknakte puntjes. Alsof elk blad op die manier een eigen verhaal vertelt. "Kijk, hier ben ik beschadigd door een storm, of aangevreten door een rups. Of toen is er een gat in mij geslagen." Aan het blad lees je af wat het blad heeft meegemaakt en heeft doorstaan. Zo wonderlijk vind ik dat toch elke keer weer... zoveel bladeren... en elk blad uniek qua vorm en tekening.

Zo'n blad is ook een mooi beeld voor het leven van een mens. Geen wonder dat er veel condoleancekaarten zijn met vallend herfstblad erop. Elk mens is uniek, we hebben een eigen kleur, een eigen vorm en karakter. Deels zijn we gevormd door wat we meekregen aan erfelijke eigenschappen, deels gevormd door wat het leven onszelf bracht, waar we opgroeiden, wat we leerden van onze ouders en wat we allemaal meemaakten. Allemaal zijn we mensen met een eigen levensverhaal. En ook voor ons komt er onherroepelijk een moment van vallen... dan valt ons levensboek dicht. En wat dan...?

En we vragen ons allemaal wel eens af wat gebeurt er met ons, ná dit leven. Als wijzelf ter aarde vallen als een herfstblad. Die gedachten heb je al helemaal als je een geliefde verliest.

Een van de meest vreemde gewaarwordingen is toch wel, dat iemand weg is. Zomaar... weg... uit de tijd. Van alles wat er verder hier nog gebeurt, maken zij verder geen deel meer uit. Jouw leven gaat verder, móet verder, maar zij zijn er niet meer bij. Het is zo onbegrijpelijk... dat 'weg' zijn. Waar is iemand dan naar toe. Waar is mijn vader nou? Waar is mijn man of vrouw? Mijn kind? En we speuren de hemel af naar een teken.

Christenen geloven in een hemel, ook al weten we niet precies hoe we ons die 'hemel' moeten voorstellen. Maar wel een plek waar het goed is, zonder pijn. Vaak hopen we of geloven we, dat we geliefde mensen – die we verloren – ook weer terug zullen zien... in een ander soort van 'zijn'. Anderen zeggen: ik denk dat het na dit leven gewoon allemaal ophoudt... dat er gewoon helemaal niks is. En vreemd genoeg kunnen die dingen ook naast elkaar bestaan... Sommige mensen zijn helemaal niet gelovig, maar hebben ze toch het gevoel dat hun overleden geliefden nog ergens zijn... soms heel dichtbij en dat die hen kunnen zien van boven. Of bij mensen die niet geloven in een leven na de dood, staat toch op een grafsteen zoiets als: 'rust zacht' of 'rust in vrede'. Dan ga je er toch van uit dat die overledene op een plek is waar hij nog iets van rust en vrede zal kunnen ervaren. Ik denk dat de meeste mensen diep van binnen, die mogelijkheid toch open houden, dat het bij de dood niet is afgelopen.

Zoveel geheimen en raadsels liggen voor ons levenden nog achter de horizon van de dood. Niemand weet hoe het er aan de andere kant uitziet en wat daar precies met ons gebeurt. Maar we denken er wel over na. En de Bijbelteksten van vandaag bieden daar ook aanknopingspunten voor.

In het christelijk geloof wordt op twee manieren over hemel of een leven na de dood gesproken. We denken aan 'de hemel' als de ruimte of sfeer bij God waar we na onze dood thuiskomen. Of we denken daarbij aan het Koninkrijk van de Hemel... wanneer Gods bedoeling met deze aarde werkelijkheid is geworden, dat Gods rijk helemaal is doorgebroken; als er een einde is gekomen aan alle zonde, onrecht en lijden. Dat zijn twee werkelijkheden die wel met elkaar te maken hebben, maar ze vallen niet samen. En voor allebei geldt dat we niet weten hoe ze er concreet uitzien.

In de zaligsprekingen spreekt Jezus over het Koninkrijk van de Hemel. Jezus spreekt met diepe ontferming over allen die op één of andere manier lijden op aarde. Het leven breekt ons soms bij de handen af, we hebben het niet in de hand, dat ervaren wij nu ook, nu een pandemie ons hele leven ontregelt. Maar zo mag je dan ook tot Jezus komen... als een zoekend en soms wanhopig mens. Zijn hart gaat uit... naar ons... in dit kwetsbare bestaan...

naar jou die treurt om een geliefde,
naar jou die ziek is,
naar jou die onrecht wordt gedaan,
naar jou die uitgescholden wordt,
naar jou die bang is voor terreuracties van fanatici,
naar jou die de mond wordt gesnoerd,
naar jou die maar blijft zoeken naar vrede, tegen de verdrukking in,
naar jou die meelijdt met een ander.

Met die belofte van het Koninkrijk der Hemelen haalt Jezus al die lijdende mensen naar voren en zet ze in Gods licht. Dat 'koninkrijk van de hemel' laat Hij ons zien waar mensen echt gezien worden en waar mensen recht wordt gedaan, als een plaats van Troost...

Dat is een belofte voor een leven dichtbij de liefde van God... waarin we geborgen zullen zijn voorbij dit leven... maar niet alléén voorbij dit leven. Ook nu al kunnen wij daar iets van waarmaken... dit leven is bedoeld om voor elkaar een plaats van troost, zachtmoedigheid, barmhartigheid en vrede te zijn.

In de lezing van Openbaring lazen we Johannes' visioen over Gods komende vredesrijk... beelden van mensen in witgewassen kleren, die uit de verschrikkingen komen. Zij komen op een plaats, waar ze niet meer zullen lijden, waar geen honger, geen dorst en geen hitte zal zijn... waar alle tranen zullen worden afgewist. Na alle doorstane ellende, komen zij op een plaats van troost. Zo'n visioen kun je niet lezen als een feitelijke beschrijving van hoe het zal zijn. De beelden die Johannes schetst komen ook voort uit zijn omstandigheden: christenen van zijn tijd werden om hun geloof vervolgd en bedreigd in het Romeinse rijk.

Maar het belangrijkste wat wél gezegd kan worden over het leven na de dood en de voltooiing van de geschiedenis, hoort bij de kern van het christelijk geloof... Die ene troostrijke zin aan het einde: 'dat alle tranen zullen worden afgewist' raakt niet alleen aan ons verlangen om aan ons levenseinde eeuwig geborgenheid te vinden bij God. Maar die raakt aan de essentie van het christelijk geloof. Ze komt voort uit het Paasgeloof: dat Gods liefde sterker is dan de dood.

Hoe de toekomst – die God voor ons heeft weggelegd – zal zijn, weten we niet. We kunnen ons daar van alles bij proberen voor te stellen. Maar we hebben goede redenen om te vertrouwen dat het iets goeds zal zijn... dat we dicht bij het licht en de liefde van God bewaard zullen worden.

Want in alles wat het Nieuwe Testamant hierover vertelt staat er één persoon centraal, Jezus Christus... Het brengt ons bij die ene mens Jezus, in wie God ons zijn diepste bedoelingen met ons heeft laten zien.

De liefde en nabijheid van God die we in Jezus hebben ervaren, wordt niet door de dood ongedaan gemaakt. Het overlijden van een mens is niet zijn definitieve einde. Door het kruis en de opstanding van Christus mogen we weten, dat zelfs de dood onze relatie met God niet kan vernietigen. De kracht van zijn liefde is sterker dan de dood. Die grenzen van ruimte en tijd waarbinnen ons hele leven op aarde zich afspeelt, gelden niet voor God. De liefde van God stopt niet bij de dood... de liefde van God is voor de eeuwigheid.

Dus ja.... wij vallen allen als bladeren. Moeilijk om te aanvaarden, maar onontkoombaar. Maar achter ons leven hier, mogen we altijd het licht en de liefde van de Eeuwige weten. Het Licht van de Eeuwige dat ons niet zal ontbreken, als we die grens overgaan en bij hem thuiskomen. Licht dat hier en nu al op ons schijnt en ook door ons heen kan stralen, zoals de zon op een herfstblad.

Zoals de dichter Rilke zo mooi zegt:

*"[...] Wij allen vallen. Deze hand hier valt
en zie de anderen aan, het is in allen.
Toch is er Een die al dit vallen
oneindig zacht in beide handen houdt."*

Amen.